

תוכן העניינים

5. פתח דבר

נושא 1 – מדידת רמת הפיתוח של מדינות 7

א. מדדים לבחינת רמת הפיתוח של מדינות (מדדי פיתוח של מדינות) 7

1. סוגי מדדים 7

2. השימושים במדדי רמת הפיתוח ומגבלותיהם 20

3. תהליכי שינוי במבנה המגזרי של המשק 27

ב. ההשלכות של תהליכי הפיתוח על תחומים שונים במדינה 30

1. פיתוח מואץ – ההשלכות על מדינות מתפתחות 30

2. גופים בין-לאומיים/קרנות סיוע לצמצום פערים 35

נושא 2 – גורמים לשונות בתהליכי הפיתוח 64

א. גורמים כלכליים והיסטוריים בתהליכי פיתוח – הקולוניאליזם 64

ב. תהליך הגלובליזציה כמחולל תהליכי פיתוח מרחביים 71

1. מושגים חשובים 71

2. השפעת תהליך הגלובליזציה על המדינות המפותחות 77

3. דילמות ערכיות בתהליך הגלובליזציה במדינות המתפתחות 79

4. תופעת הניאאו-קולוניאליזם 80

נושא 3 – העיר במרחב העולמי – תהליכי התפתחות, תכנון ופיתוח 97

א. ערים בעולם – תהליכי עיור, גורמי מיקום ומאפייני הפיתוח העירוני 97

1. שלבים בתהליך העיור 98

2. גורמי מיקום של ערים 101

3. מאפייני הפיתוח העירוני במדינות מפותחות 106

4. מאפייני הפיתוח העירוני במדינות מתפתחות 108

ב. מרכיבי המרחב העירוני 114

1. שימושי הקרקע בעיר 117

2. המע"ר – מרכזי העיר 119

3. הפיכת אזורי תעשייה ישנים לאזורי מגורים 122

נושא 4 – המרחב הכפרי בעולם המפותח והמתפתח – מאפיינים מהפכות ותמורות 138.

- א. המרחב הכפרי 138
1. היישוב הכפרי 138
2. מדרג היישובים במרחב הכפרי 141
3. תאוריית המקומות המרכזיים של קריסטלר 142
- ב. החקלאות בעולם המתפתח 146
1. האיכרות (החקלאות הזעירה) 146
2. חקלאות מסחרית 150
- ג. חקלאות וסביבה 152
1. פגיעה בסביבה – קרקע וגופי מים 152
2. חקלאות בת-קיימא 156

נושא 5 – זרזי פיתוח – משאבים, תחבורה ותקשורת 176.

- א. משאבים כתשתית לפיתוח 176
1. משאבי טבע – מקורות אנרגיה 176
2. משאבי סביבה ונוף 188
3. משאבי מים כבסיס לפיתוח חקלאי 189
- ב. תשתיות תחבורה ותקשורת – זרזי פיתוח 208
1. רשת תחבורה – מאפייניה ומרכיביה 208
2. אמצעי תקשורת כמגשרים על מרחקים 216

נושא 6 – תכנון ופיתוח במרחב העולמי – תהליכים, יתרונות והשלכות סביבתיות 230.

- א. השלכות הפיתוח על הסביבה 230
1. נזקים סביבתיים עקב תהליכי פיתוח 230
2. דרכים למזעור הנזקים לסביבה 235
- ב. פיתוח בר-קיימא 241
1. הקדמה 241
2. תהליכי פיתוח מקיימים ופיתוח "בר-קיימא" 241
3. חשיבות התכנון והפיתוח ברוח עקרונות פיתוח בר-קיימא 242

בחינת המתכונת 265.

- שאלות לבחינת המתכונת 267
- תשובות לבחינת המתכונת 271